

“İSTƏDİM Kİ, ŞAĞIRDLƏRƏ NÜMUNƏ OLUM”

Tural Abbasov: “Mənə görə, süni intellekt çox peşəni əvəz edə bilər, amma heç bir peşəni öldürə bilməz. Süni intellekt, adından da göründüyü kimi, sünidir, illərdir tətbiq olunur. Biz yatarkən texnologiya işləyirdi, dayanmırdı. Süni intellektə mən bir alət kimi baxıram. Amma təhlükəli alətdir.

Onu görməzdən gəlmək olmaz”.

AYGÜN ƏZİZ
aygunaziz@kaspi.az

İrəli getməyin əsas yolunun müəllimlik peşəsinin önə çəkilməsi, inkişaf etdirilməsi olduğunu düşünür. Dövr o qədər sürətlə inkişaf edir ki, biz artıq öyrənmişik deyə bilmərik qənaətinədir. Hansı yaşda, hansı peşədə olsaq da, daim oxumalı, dövrə ayaq uydurmalı, öyrənməliyik.

Müsaibimiz Tural Abbasov ABŞ-nin Kolumbiya Universitetinin (Columbia University) Özəl Məktəblərdə Liderlik (Private School Leadership) proqramını təhsil magistri (Ed.M) dərəcəsi ilə bitirib. Bu proqram məhz özəl və beynəlxalq məktəblər üçün idarəçilər yetişdirir. Dünyanın ən qədim müəllim inkişaf mərkəzi özəl məktəblərin idarə olunması üzrə dünyada nadir təhsil imkanı yaradır. Tural Abbasov həmin proqrama qəbul olunan ilk həmyerlimizdir. O, hazırda Heydər Əliyev adına Müasir Təhsil Kompleksinin direktorudur.

O, ölkənin bir çox təhsil təşkilatlarında çalışıb, beynəlxalq layihələr və özəl sektorda xarici mütəxəssislər ilə birgə fəaliyyət göstərüb. Beynəlxalq məktəblərdə idarəetmə və modelləşdirmə, korporativ fəndreyzing, icma inkişafı üzrə təcrübəyə malikdir. Liderlik və kouçinq, beynəlxalq məktəblərdə maliyyə idarəçiliyi (London, PTC), storitelling, biznes psixologiyası (Pearn Kandola, London) üzrə beynəlxalq sertifikatlar əldə edib. Bununla yanaşı, Beynəlxalq Əmək Təşkilatının (ILO) “Öz biznesinə başla və inkişaf etdir” proqramı üzrə potensial master təlimçisidir.

“ƏSL DİPLOMATİYA ELƏ TƏHSİL SAHƏSİNDƏDİR”

● Tural bəy, diplomatiya sahəsində təhsil alıb, uzun müddət beynəlxalq layihələrin idarə edilməsi sahəsində çalışmısınız. Təhsil sahəsi ilə yolunuz necə kəsişdi?

● Bakı Dövlət Universitetinin Beynəlxalq hüquq və beynəlxalq münasibətlər fakültəsində bakalavr, magistratura təhsili aldım. O dövrdə bu fakültə kifayət qədər prestijli hesab olunurdu. Azərbaycanda Qərb zonasından bu fakültədə cəmi üç nəfər təhsil alırdı. 2004-cü ildən əmək fəaliyyətinə başladım. Əmək fəaliyyətimə o dövrdə Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəmərinin monitoring layihəsi ilə başladım, daha sonra müxtəlif

qurum-
larda
işlədim.
Təhsil sahəsi
ilə yolum 2017-c
ildən kəsişdi.

Azərbaycanda özəl məktəblərin birində biznes meneceri kimi fəaliyyətə başladım. Proses boyunca anladım ki, əsl diplomatiya təhsil sahəsindədir. İlk başda düşünürdüm mən biznes-menecerəm, amma təhsillə bağlı beynəlxalq konfranslarda iştirak edərkən təhsil modelləri, yeni təhsil trendləri diqqətimi çəkdi. “Öyrənməni öyrənmə”, “Həyat boyu öyrənmə”, “Təhsil hər yerdə” kimi trendlər mənə bu sahəyə maraq oyatdı.

“O PROQRAMDA TƏHSİL ALAN YEGANƏ AZƏRBAYCANLI İDİM”

● Kolumbiya Universitetinin özəl məktəblərdə liderlik proqramını təhsil magistri dərəcəsi ilə bitirmisiniz. Sizcə, bu sahədə inkişaf üçün xaricdə təhsil vacibdir?

● Əgər bu sahədə işləyirəmsə, mütləq araşdırma aparmalı, bunun təhsilini almalı idim. İlk təhsilimi Londonda aldıqdan sonra Müasir Təhsil Kompleksinə iş gəldim. Bu müəssisədə çoxsaylı müəllimlərimiz dünyanın məşhur universitetlərində təhsil alıblar və hər il öyrənməyə davam edirlər. Mən də bu sahədə təhsilimi davam etdirmək üçün bir çox universitetlərlə maraqlandım, Kolumbiyanın məhz bu proqramı ilə burada tanış oldum və təhsil almağa qərar verdim. 41 yaşım, üç övladım var idi. Çox çətin qərar idi, çünki orada təhsil almaq asan deyildi. Beş semestr, iki il yarım oxudum. Orada müəllimlər düşünürlər ki, bu proqramda oxuyursansa, səni yükləyə bilərlər. O proqramda təhsil alan yeganə azərbaycanlı idim. Qrup yoldaşlarımdan əksəriyyəti ABŞ-nin çox bahalı, məşhur özəl məktəblərindən idi. Çox ağır təhsil modeli idi, gözlərim orada zəiflədi. Amma istədim ki, şagirdlərə nümunə olum. Mən 41 yaşında bunu bacarırsam, şagirdlər də bacara bilərlər. Həmçinin orada çox hörmət etdiyim,

canlı
təhsil
əfsanəsi
Maykl
Fullan ilə tanış
oldum.

“DÖVRƏ AYAQ UYDURMALIYIQ”

● Maykl Fullan “peşəkar kapital” nəzəriyyəsində bildirib ki, irəli getməyin yeganə yolu müəllimlik peşəsinin inkişaf etdirilməsi və şərtləndirilməsidir. Bu peşə necə inkişaf etdirilir?

● Mən onun fəlsəfəsini çox bəyəniyəm. Əsas məsələ odur ki, təhsillə bağlı bəşəriyyət paradigması baş verir. O, peşəkar müəllimə kapital kimi baxır və müəllimliklə bağlı bir çox nəzəriyyələri var. Ümumiyyətlə, bu peşə ilə bağlı dünyada müxtəlif nəzəriyyələr və yanaşmalar mövcuddur. Məsələn, bir nəzəriyyədə deyilir ki, biz müəllimə daim diqqət göstərməli, qayğısına qalmalıyıq. Amma digər model, məsələn, Finlandiya modeli deyir ki, onlara ən yaxşı statusu verməliyik, amma biliklərini də daim ölçməliyik. Bizdə də sertifikatlaşdırma imtahanları keçirilir, lakin çox müəllim etiraz edir. Əslində, müəllimlik peşəsi daim inkişafda olmalıdır, çünki müəllim şagirdin həyatını dəyişə, cəmiyyətə uğurlu fərdlər qazandıra bilər. Dövr o qədər sürətlə inkişaf edir ki, “biz artıq öyrənmişik” deyə bilmərik, daim oxumalı, öyrənməliyik. Müəllimin də bilikləri mütəmadi şəkildə ölçülməlidir. Bu, şagirdlərdə də belədir. 9-11-ci sinifdə artıq şagirdə ali düşüncə formalaşmalıdır. Biz isə övvəllər düşünürdük ki, universiteti, magistraturanı bitirsin, ondan sonra formalaşacaq. Sadəcə dildə desək, şagird artıq nəyi bilib, nəyi bilmədiyini özü sorğulamalı, məktəblər də buna kömək etməlidirlər. Dövrə ayaq uydurmaliyq.

Fotolar: Əjdər İbrahimov - Global Photostock

“SÜNİ İNTELLEKT O VAXT BU PEŞƏNİ MƏHV EDƏR Kİ...”

● Son dövrlər xaricdəki top universitetlərdə təhsil alanların sayı artıb. Şagirdlər dövrə ayaq uydura bilirlər?

● Bu, çox sevindiricidir. Düşünürəm ki, təhsilə marağın yaranmasının səbəbi dövlətin mövqeyidir. Dövlət top universitetlərə tələbə göndərir. Çünki bizə mütəxəssis lazımdır. Övvəllər ingilis dilini bilən insan üçün işə düzəlmək rahat idi. İndi isə ingilis dilini bilmək işə düzəlmək üçün vasitə deyil, təhsilə açardır. Yeni dil bilikləri ancaq biliyə çıxış vasitəsidir, prestij deyil.

● Tural bəy, sizcə, süni intellekt müəllimlik peşəsinə necə təsir edəcək? Bəzi insanlar düşünürlər ki, gələcəkdə müəllimə ehtiyac olmayacaq. Siz necə düşünürsünüz, süni intellekt bu peşəni “öldürə” bilər?

● Mənə görə, süni intellekt çox peşəni əvəz edə bilər, amma heç bir peşəni öldürə bilməz. Süni intellekt, adından da göründüyü kimi, sünidir, illərdir tətbiq olunur. Biz yatarkən texnologiya işləyirdi, dayanmırdı. Süni intellektə bir alət kimi baxıram. Amma təhlükəli alətdir. Onu görməzdən gəlmək olmaz. Süni intellektin təhsil hansı formatda olursa-olsun, hansı alətlər çıxarsa-çıxsın, heç vaxt müəllimlik peşəsinin üzərinə keçəcəyinə inanmıram. Süni intellekt müəllimə köməkçi vasitə olacaq, amma onu əvəzləyə bilməyəcək. O vaxt bu peşəni məhv edərsə, insan qalmasın, şagirdlər robot olsun, robot robotla dərs keçsin. Biz müəllimləri yetişdirməyə davam etməliyik. İrəli getməyin əsas rolu müəllimlik peşəsinin önə çəkilməsidir.

